

زنان مسلمان

چرا حجاب را سبب توانمندی می‌دانند

ریحانه صادقی
مترجم

وبسایت The Conversation متشکل از شبکه‌ای از مجراهای رسانه‌ای غیرانتفاعی و ناسودبر است که متن‌های خبری نوشته‌شده توسط متخصصان و محققان آکادمیک را روی اینترنت منتشر می‌کند. این وبسایت نخست در سال ۲۰۱۱ در استرالیا آغاز به کار کرد و پس از آن نسخه‌های بریتانیایی، آمریکایی، آفریقایی، فرانسوی و غیره آن نیز از سال ۲۰۱۳ به بعد راه‌اندازی شدند.

این وبسایت در شهریور امسال (اوت ۲۰۲۱) مقاله‌ای با عنوان «چرا برخی زنان مسلمان پوشیدن حجاب را موجب توانمندسازی خود می‌دانند؟» منتشر کرد که نگاهی داشت به دلایل تاریخی و اجتماعی اهمیت یافتن حجاب، فراتر از یک وظیفه صرف دینی، برای زنان مسلمان. در توضیح ابتدای این مقاله، خطاب به کسانی که دلشان می‌خواهد درباره اسلام بیشتر بدانند، آمده است که The Conversation انتشار یک مجموعه مقاله نوشته‌شده توسط ویراستار ارشد حوزه ادیان و اخلاقیات این وبسایت، کالپانا جین، را ترتیب داده است. ما در اینجا، متن کامل مقاله یادشده را به فارسی برگردان کرده‌ایم که به قرار زیر است:

گروهی از مردم آمریکا باور دارند که رویکرد دین اسلام به زنان سرکوب‌گرانه است. در غرب، به‌ویژه در فرانسه، حجاب سر که بسیاری از زنان مسلمان به آن پایبند هستند به نمادی از این سرکوبگری بدل شده است.

این مقاله سعی دارد به برخی از مسائل پیچیده‌ای که در تصمیم زنان مسلمان برای پوشیدن حجاب دخیل هستند، از جمله اینکه چرا برخی زنان حجاب را نشانی از توانمندسازی زن در اسلام می‌دانند، بپردازد.

استاد جامعه‌شناسی دانشگاه درو، Caitlin Killian، توضیح می‌دهد که زنان یهودی، مسیحی و هندو از دوران پیشااسلام از پوشش سر استفاده می‌کرده‌اند.

در عصر حاضر، حجاب برای برخی زنان مسلمان تنها یک کنش مذهبی است، راهی برای نشان دادن بندگی و تابعیتشان در برابر خدا. در قرآن، مردان و زنان، هر دو به رعایت عفت و سادگی در پوشش و منش دعوت شده‌اند. با این حال، پوشش و لباس زنان مسلمان تنها حاصل پیروی و پایبندی به اصول دینی شان نیست. این لباس در گذشته (و اکنون) نشان‌دهنده هویت این زنان نیز بوده است.

در دوران استعمار، زنان مسلمان به هر چه شبیه‌تر شدن به زنان اروپایی و برداشتن نقاب و روبنده‌شان تشویق می‌شدند. کیلیان می‌گوید با افزایش مطالبه‌گری مسلمانان برای استقلال از قوانین و حکومت استعماری، نقاب و روبنده به «نماد هویت ملی و مقابله با غرب» تبدیل شدند.

امروزه، برخی زنان مسلمان در آمریکا، حجاب را ابزاری برای تأکید بر غرور و سرافرازی خود در برابر اسلام‌هراسی می‌بینند. روز اول ماه فوریه نیز از سال ۲۰۱۳، در نتیجه تلاش یکی از همین زنان به عنوان روز جهانی حجاب نام‌گذاری شده است و گرامی داشته می‌شود. نظمه خان مهاجری بنگلادشی بود که پس از ورود به ایالات متحده آمریکا، به دلیل داشتن حجاب، تحقیر و تمسخر می‌شد. همین امر سبب شد تصمیم بگیرد ترتیبی دهد که در یک روز مشخص، زنان مسلمان و غیرمسلمان بتوانند در کنار هم پوشیدن حجاب را تجربه کنند.

با این همه، هنوز هم در نظر بخش اعظم جهان غرب، حجاب سر مظهر سرکوب زنان مسلمان است. در ماه مارس سال جاری در کشور سوئیس، قانون ممنوعیت پوشش صورت از سوی رأی‌دهندگان به تصویب رسید و در فرانسه، تلاش برای اعمال سیاست‌های سخت‌گیرانه محدودسازی حجاب هنوز ادامه دارد.

دیوان دادگستری اتحادیه اروپا در نشست ۱۴ مارس سال ۲۰۱۷ انجام شد، به شرکت‌های خصوصی فرانسه این اجازه را داد که به نام مقابله با «جهت‌گیری» و تأکید بر «بی‌طرفی»، کارکنانشان را از پوشیدن هر گونه «نماد مذهبی، سیاسی و فلسفی» منع کنند.

دانشیار جامعه‌شناسی دانشگاه ماساچوست، دکتر Z. Fareen Parvez، می‌گوید تصویب قانون ضد پوشش سر نقطه عطفی در زندگی زنان مسلمانی بود که مطالبه‌شان پذیرفته شدن در جامعه فرانسه و ادغام شدن در آن به عنوان یک شهروند بود. پوشش سر برای بسیاری از این زنان نه فقط یک نماد مذهبی، بلکه شیوه «بودن» آن‌هاست.

اما این تمرکز بر پوشش و لباس زنان مسلمان، سایر مسائل و تلاش‌های جنبش‌های طرف‌دار حقوق زنان برای ایجاد تغییر را به حاشیه برده است. برای مثال، در اندونزی، زنان مسلمانی که به عنوان پژوهشگران مذهبی فعالیت می‌کنند در تلاش برای ارائه درکی تازه از اسلام هستند.

به گفته Rachel Rinaldo، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه کلرادو بولدر، در ۳ دهه گذشته در اندونزی شاهد ظهور نسل تازه‌ای از دانشمندان زن مسلمان هستیم که روح تازه‌ای به حوزه تفسیر قرآن دمیده و به ارتقای احساس توانمندی در زنان مسلمان کمک کرده‌اند. رینالدو می‌گوید سخنان این دانشمندان زن در مقایسه با فعالان حقوق زنان با استقبال و پذیرش بیشتری روبه‌روست، زیرا این زنان پژوهشگران تحصیل کرده مذهبی هستند. نکته درخور توجه این است که اسلام نیز مانند همه کیش‌ها و مذاهب، دینی چندوجهی و پیچیده است. زنان مسلمان هم در تلاش‌اند خود را بر گزینه‌ها و نظریات دیگران چگونه ظاهر شوند و صدای خود را چگونه به گوش جهانیان برسانند.

<https://theconversation.com/why-some-muslim-women-feel-hijab-a-headscarf>
The Conversation – Australia Edition ۱۵۵۱۱۰-wearing-hijab-a-headscarf

شهربانو

۲۷ شهریور ۱۴۰۰
شماره ۲۷

(۷)

حمیده وحیدی
روزنامه‌نگار

پروین

چه غمی هست که پیش تو به پایان نرسد

راضیه رجایی متولد سال ۱۳۵۷ در مشهد است. او در رشته روان‌شناسی در مقطع کارشناسی ارشد تحصیل کرده و از سال‌ها پیش به سرایش شعر پرداخته است. او از بانوان شاعری است که در عرصه شعر مقاومت و دفاع مقدس فعالیت خوبی دارند. هم‌چنین گردآورنده کتاب‌های شعر «آیات بیداری»، «حدیث سرو» و «روایت عمار» است. «گزیده ادبیات معاصر شماره ۱۱۷» و «آسمان ابری دی» کتاب‌های او هستند.

شده دستان دعای تو به باران نرسد
یا بتابی به تن پنجره‌ای جان نرسد
می‌شود گوشه چشم تو بیفتد به زمین
این شب تیره به خورشید درخشان نرسد
عطر گیسوی تو در شهر پیچد روزی
دل لرزان نشابور به سامان نرسد
آمدم پیش تو با این همه اندوه ولی
چه غمی هست که پیش تو به پایان نرسد
وای اگر لطف تو را هم ندهد وای اگر
دست مهر تو به آهوی پریشان نرسد
وای ای وای به کوتاهی آن بخت سیاه
که به پیشانی او خاک خراسان نرسد

**

چه کند بی تو دل خسته پریشانی را
کاش صبحی برسد این شب طولانی را
تویی آن چشمه جوشنده خورشید که ما
مهر کردیم به مهرت همه پیشانی را
ابره‌های کرم از چشم تو آموخته‌اند
که چنین ریخته بر خاک فراوانی را
ریختم بر قدمت هستی خود را بپذیر
که کسی بازنگیرد دل قربانی را
شوق همصحبی با تو مرا هست عزیز
با تو می‌گویم اگر آنچه که می‌دانی را
هیچ کس جز تو به خود راه نداده ست مرا
هیچ کس این من در معرض ویرانی را
من که روشن تر از این صبح گواه آوردم
باز خورشید جهان تاب خراسانی را

راضیه رجایی

زن و مقاومت فاطمی

بانوان علاقه‌مند می‌توانند در قالب کلیپ‌های کوتاه یا پادکست و نوع خدمتی که ارائه می‌دهند، به عضویت در «شبکه جهانی زنان مقاومت» درآیند.

موضوعات این جشنواره عبارت‌اند از: ۱- شناسایی و گفت‌وگو با رزمندگان، ایثارگران، جانبازان و آزادگان ۸ سال دفاع مقدس و مدافع حرم در بین اقوام و بستگان و آشنایان ۲- سخنی با شهدا ۳- شناسایی و معرفی شهیدهای زن ۸ سال دفاع مقدس ۴- نقش بانوان در ترویج فرهنگ مقاومت ۵- اربعین و جهانی شدن گفتمان مقاومت برای کسب اطلاعات بیشتر به سایت اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی مراجعه کنید.

